

Besluit

Ons kenmerk: ACM/DE/2013/206524

Zaaknummer: 13.0550.52

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt op grond van artikel 12f, eerste lid, van de Gaswet inhoudende de vaststelling van de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet

1 Inleiding

1. Bij brief van 12 juni 2012 (kenmerk BR-12-688) heeft Netbeheer Nederland namens de gezamenlijke netbeheerders een voorstel voor wijzigingen van de voorwaarden bedoeld in artikel 12b van de Gaswet (hierna: het voorstel) gezonden aan de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM). ACM heeft de voorgestelde wijzigingen per besluit van 14 maart 2013 (kenmerk: 104140/14.BT1101) vastgesteld, met uitzondering van de voorgestelde toevoeging van artikel 2.1.2a aan de voorwaarden "Transportvoorwaarden Gas - LNB". De voorgestelde toevoeging van artikel 2.1.2a gaat over het aanhouden van exitcapaciteit voor de direct aangesloten. Dit besluit ziet uitsluitend op deze voorgestelde toevoeging aan de Transportvoorwaarden Gas - LNB.

2 Wettelijk kader

2. De Gaswet bepaalt dat de gezamenlijke netbeheerders bij ACM een voorstel indienen voor de tariefstructuren¹ en de voorwaarden.² Tevens is bepaald dat de gezamenlijke netbeheerders overleg voeren met representatieve organisaties van netgebruikers over voorstellen voor de tariefstructuren en voorwaarden.³ In die voorstellen dienen de gezamenlijke netbeheerders aan te geven welke gevolgen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die de representatieve organisaties naar voren hebben gebracht.⁴
3. Een voorstel van de gezamenlijke netbeheerders voor de tariefstructuren en voorwaarden dient te worden opgesteld met inachtneming van de in artikel 12 van de Gaswet bedoelde regels en de in artikel 6 van Verordening 715/2009 bedoelde netcodes.⁵

¹ Artikel 12a van de Gaswet.

² Artikel 12b van de Gaswet.

³ Artikel 12d, eerste lid van de Gaswet.

⁴ Artikel 12d, tweede lid van de Gaswet.

⁵ Artikel 12a, aanhef, van de Gaswet.

Besluit

4. ACM stelt de tariefstructuren en voorwaarden bedoeld in artikel 12a en 12b van de Gaswet vast met inachtneming van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, de resultaten van het overleg met representatieve organisaties, en de wettelijke belangen⁶, regels⁷ en eisen.⁸
5. Indien een voorstel als bedoeld in artikel 12a of 12b van de Gaswet in strijd is met bovenbedoelde belangen, regels of eisen, draagt ACM de gezamenlijke netbeheerders op het voorstel zodanig te wijzigen dat de strijdigheid wordt opgeheven.⁹
6. ACM heeft de uniforme openbare voorbereidingsprocedure zoals bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard op de totstandkoming van dit besluit. Als onderdeel van deze voorbereidingsprocedure heeft ACM het ontwerpbesluit en de daarop betrekking hebbende stukken voor een periode van zes weken ter inzage gelegd.

3 Procedure

7. Op 19 april 2012 hebben de gezamenlijke netbeheerders het voorstel voor wijziging van de voorwaarden bedoeld in artikel 12b van de Gaswet besproken met representatieve organisaties op de gasmarkt tijdens een vergadering van het Gebruikersplatform Elektriciteits- en Gastransportnetten (hierna: het GEN).
8. Op 14 juni 2012 heeft ACM een voorstel voor wijzigingen van de voorwaarden bedoeld in artikel 12b van de Gaswet ontvangen van Netbeheer Nederland namens de gezamenlijke netbeheerders.
9. Op 21 november 2012 heeft ACM het ontwerpbesluit ter inzage gelegd.¹⁰
10. Op 18 december 2012 heeft ten kantore van ACM een hoorzitting plaatsgevonden waar belanghebbenden in de gelegenheid zijn gesteld mondelinge zienswijzen in te dienen. De Vereniging voor Energie Milieu en Water (hierna: VEMW), Energie-Nederland en Gasunie Transport Services (hierna: GTS) hebben hiervan gebruik gemaakt.

⁶ Artikel 12f, eerste lid, onderdeel b, c, d, e en f, van de Gaswet.

⁷ Artikel 12f, eerste lid, onderdelen g, h en i, van de Gaswet.

⁸ Artikel 12f, tweede lid, van de Gaswet.

⁹ Artikel 12f, derde lid van de Gaswet.

¹⁰ Zie Staatscourant nr. 24195 van 21 november 2012.

Besluit

11. Bij brief d.d. 21 december 2012 heeft ACM van VEMW een schriftelijke zienswijze ontvangen.
12. Bij brief d.d. 7 januari 2013 heeft ACM van Energie-Nederland een schriftelijke zienswijze ontvangen.
13. Op 20 februari 2013 heeft ACM een informatieverzoek gestuurd naar de gezamenlijke netbeheerders om het voorstel voor toevoeging van artikel 2.1.2a aan de Transportvoorwaarden Gas - LNB nader toe te lichten.
14. Op 8 april 2013 heeft ACM een reactie op het informatieverzoek ontvangen van de gezamenlijke netbeheerders.
15. Op 17 juni 2013 heeft ACM een tweede informatieverzoek gezonden aan de gezamenlijke netbeheerders, alsmede een verzoek gestuurd aan VEMW en de European Federation of Energy Traders (hierna: EFET) voor nadere informatie. Van laatstgenoemde organisatie heeft ACM geen reactie ontvangen.
16. Op 9 juli 2013 heeft ACM een reactie ontvangen op het informatieverzoek van VEMW.
17. Op 30 augustus 2013 heeft ACM een reactie ontvangen van de gezamenlijke netbeheerders op het tweede informatieverzoek.
18. Op 10 oktober 2013 heeft ACM op grond van artikel 12f, derde lid, van de Gaswet de gezamenlijke netbeheerders opgedragen het voorstel te wijzigen om strijd met de belangen bedoeld in artikel 12f, eerste lid, van de Gaswet op te heffen.
19. Op 1 november 2013 heeft ACM een gewijzigd voorstel ontvangen van de gezamenlijke netbeheerders.

3/9

4 Beoordeling

Voorstel

20. De toevoeging van artikel 2.1.2a aan de Transportvoorwaarden Gas - LNB gaat over het aanhouden (reserveren) van transportcapaciteit ten behoeve van direct aangeslotenen. Dit zijn afnemers met een aansluiting op het gastransportnet van GTS. Om gebruik te kunnen maken van het gastransportnet, dient exitcapaciteit te worden gecontracteerd op het exitpunt behorende bij die aansluiting. De exitcapaciteit kan worden gecontracteerd door de direct aangeslotene zelf of door een andere erkende programmaverantwoordelijke. Met het voorstel stellen de gezamenlijke netbeheerders voor de capaciteit die gecontracteerd is op deze exitpunten te reserveren tot het aflopen van het contract. Daarbij is niet van belang

Besluit

welke partij de capaciteit heeft gecontracteerd. De gereserveerde capaciteit (of een deel daarvan) kan dan met voorrang worden gecontracteerd voor het aflopen van het capaciteitscontract.

21. Volgens het voorstel is deze wijziging noodzakelijk om ervoor te zorgen dat direct aangeslotenen de exitcapaciteit bij voorrang kunnen contracteren. De gezamenlijke netbeheerders wijzen daarbij op artikel 12b, lid 2a, aanhef en onderdeel d, van de Gaswet.¹¹
22. Overigens wijzen de gezamenlijke netbeheerders in de reacties op de beide informatieverzoeken van ACM erop dat dit voorstel een relatie heeft met de Europese netwerkcode voor capaciteitsallocatie¹² (hierna: NC CAM). Als gevolg van deze netwerkcode dient GTS capaciteit op interconnectiepunten voor een periode van 15 jaar in de toekomst aan te bieden middels een veiling. Om een goede inschatting te kunnen maken van de beschikbare capaciteit op interconnectiepunten dient GTS aannames te doen voor de capaciteit die benodigd zal zijn voor binnenlandse eindgebruikers. Volgens de gezamenlijke netbeheerders wordt middels dit voorstel invulling gegeven aan die aannames.
23. In de reactie op het informatieverzoek van ACM van 17 juni 2013 merken de gezamenlijke netbeheerders voorts op dat de door GTS aangehouden capaciteit, voor zover deze niet door een direct aangeslotene wordt gecontracteerd, zal worden aangewend ter verhoging van de gepubliceerde beschikbare capaciteit op nabij gelegen interconnectiepunten. Deze capaciteit zal vervolgens voor zover mogelijk worden aangeboden in de maand-, kwartaal- en jaarveilingen op deze punten.

Wijzigingsopdracht

24. ACM is van mening dat de reacties op de informatieverzoeken meer inzicht hebben geboden in de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk gastransportnet wil omgaan met het aanhouden van capaciteit in het licht van de betreffende bepaling in de Gaswet.
25. ACM heeft geconstateerd dat het voorstel uitgaat van het aanhouden van de capaciteit tot aan het aflopen van het contract met direct aangeslotenen. Uit de reactie op het informatieverzoek van 17 juni 2013 begrijpt ACM dat de capaciteit die op grond van het

¹¹ In dit wetsartikel is geregeld dat de voorwaarden in ieder geval moeten regelen dat direct aangeslotenen de capaciteit op het exitpunt verbonden met hun aansluiting bij voorrang kunnen contracteren. In de toelichting op dit artikel wordt gesteld dat in de voorwaarden opgenomen moet worden dat een afnemer het recht moet hebben om met voorrang te contracteren, zodat de eindafnemer niet kan worden gegijzeld.

¹² Verordening (EU) nr. 984/2013 van de Commissie van 14 oktober 2013 tot vaststelling van een netcode met betrekking tot capaciteitstoeiwijzingsmechanismen in gastransmissiesystemen en tot aanvulling van Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad.

Besluit

voorstel wordt aangehouden, maar niet wordt gecontracteerd door direct aangeslotenen voor zover mogelijk ter beschikking te stellen op interconnectiepunten via de te houden maand-, kwartaal- en jaarveilingen. Op grond van het informatieverzoek stellen de gezamenlijke netbeheerders voor een termijn in te stellen voor direct aangeslotenen om voor de einddatum van het lopende contract aangehouden capaciteit te contracteren.

26. Het aanhouden van exitcapaciteit betekent dat de gerelateerde capaciteit in het gastransportnet niet aan andere netgebruikers kan worden aangeboden. Om deze reden vindt ACM het van belang dat de exitcapaciteit wordt aangehouden uiterlijk tot een termijn vóór het aflopen van het contract. Van belang is dat deze termijn zo gesteld is dat de exitcapaciteit die niet opnieuw wordt gecontracteerd door direct aangeslotenen nog tijdig beschikbaar wordt gesteld aan andere netgebruikers via de maand-, kwartaal- en jaarveilingen. Op grond hiervan heeft ACM de gezamenlijke netbeheerders opgedragen het voorstel te wijzigen zodat het voorstel een dergelijke termijn bevat.
27. In aanvulling op het voorgaande heeft ACM voorts geconstateerd dat uit het voorstel niet helder wordt voor welke contracten capaciteit zal worden aangehouden. Op grond hiervan heeft ACM de gezamenlijke netbeheerders tevens opgedragen het voorstel te wijzigen, zodanig dat duidelijk is voor welke contracten de capaciteit zal worden aangehouden.
28. Op 1 november 2013 heeft ACM een gewijzigd voorstel ontvangen van de gezamenlijke netbeheerders. In het gewijzigde voorstel is opgenomen dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de gecontracteerde capaciteit op exitpunten verbonden met direct aangeslotenen zal aanhouden, voor zover het maand- of jaarcontracten betreft. Aanvullend wordt voorgesteld de capaciteit aan te houden tot uiterlijk één maand voor het aflopen van het betreffende contract.

Zienswijzen op het ontwerpbesluit

VEMW

29. In de schriftelijke zienswijze op het ontwerpbesluit wijst VEMW erop dat zonder het aanhouden van exitcapaciteit, direct aangeslotenen het risico lopen dat er onvoldoende (extra) exitcapaciteit beschikbaar is op het landelijk netwerk en dit slechts kan worden vermeden door op basis van schattingen meerjarig capaciteit vooruit te contracteren. Dit leidt voor direct aangeslotenen tot het risico dat meer capaciteit wordt gecontracteerd dan nodig is.
30. VEMW geeft aan dat GTS direct aangeslotenen in de afgelopen jaren heeft gewaarschuwd voor de mogelijkheid dat onvoldoende exitcapaciteit beschikbaar zou kunnen zijn, waarbij GTS heeft aangegeven het contracteren van capaciteit voor een voldoende lange periode als enige oplossing te zien. Als gevolg van deze uitlatingen hebben direct aangeslotenen volgens VEMW meerjarig exitcapaciteit gecontracteerd.

Besluit

31. VEMW ziet de voorgestelde wijziging van artikel 2.1.2a als een belangrijke stap voorwaarts om exitcapaciteit te kunnen contracteren. Als gevolg van deze wijziging zal voor direct aangeslotenen de noodzaak vervallen om meer dan een jaar vooruit capaciteit te contracteren. Daarbij acht VEMW het in het kader van bovenstaande uitlatingen van GTS redelijk dat direct aangeslotenen de mogelijkheid krijgen om tegen aantrekkelijke voorwaarden afstand te kunnen doen van het geheel of een gedeelte van de exitcapaciteit die in het verleden meerjarig is gecontracteerd.

Energie-Nederland

32. Energie-Nederland is blij met het voorstel en geeft aan dat aangeslotenen door de voorgestelde wijziging niet meer het risico lopen teveel capaciteit te contracteren. Alle partijen hoeven als gevolg van het voorstel minder ver vooruit capaciteit te contracteren. Energie-Nederland vindt het evenwel niet redelijk dat afnemers die reeds meerjarig capaciteit hebben gecontracteerd nog steeds het risico lopen teveel capaciteit te hebben gecontracteerd. Daarbij geeft Energie-Nederland aan dat GTS direct aangeslotenen in de afgelopen jaren heeft gewaarschuwd dat mogelijk onvoldoende exitcapaciteit beschikbaar zou kunnen zijn. In dat kader pleit Energie-Nederland ervoor dat partijen die meerjarig capaciteit hebben gecontracteerd de gelegenheid krijgen de vooruit gecontracteerde capaciteit te verlagen.

Beoordeling ACM

33. ACM constateert dat de zienswijzen van VEMW en Energie-Nederland inhoudelijk overeen komen. Beide partijen geven aan voorstander te zijn van de wijziging, maar verzoeken tevens dat direct aangeslotenen eenmalig de mogelijkheid krijgen de in het verleden gesloten capaciteitscontracten op binnenlandse exitpunten aan te passen. Hierbij gaat het om de capaciteit die in het verleden meerjarig is gecontracteerd, maar waarvan nu op grond van het voorstel geldt dat het niet meer nodig is om voor meer dan een jaar capaciteit te contracteren. In de navolgende randnummers reageert ACM op dit verzoek.
34. Artikel 12b, lid 2a, aanhef en onder d, van de Gaswet bepaalt dat in de voorwaarden bedoeld in artikel 12a van de Gaswet in ieder geval wordt vastgelegd dat de capaciteit op een exitpunt bij voorrang kan worden gecontracteerd door een afnemer die een aansluiting heeft op het landelijk gastransportnet welke is gekoppeld aan het desbetreffende exitpunt. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat deze bepaling ertoe strekt te voorkomen dat de direct aangeslotene voor zijn gastoevoer geheel of gedeeltelijk afhankelijk wordt van een derde (handelaar/leverancier) die transportcapaciteit op het exitpunt van deze aangeslotene heeft gecontracteerd. Dit leidt ertoe dat direct aangeslotenen kunnen worden geconfronteerd met het risico dat er onvoldoende capaciteit beschikbaar is op het exitpunt van de direct aangeslotene. Tegen deze dreiging moeten zij op grond van artikel 12b, lid 2a, aanhef en onder d, van de Gaswet worden beschermd. Het voorstel voorziet in deze bescherming door direct aangeslotenen de mogelijkheid te bieden om bij voorrang dezelfde exitcapaciteit te contracteren voor de daaropvolgende periode.

Besluit

35. De direct aangeslotenen zijn op grond van het voorstel gevrijwaard van potentiële congestieproblemen in het landelijk gastransportnetwerk, maar slechts voor zover de capaciteitsbehoefte op hetzelfde niveau of lager uitvalt. Ingeval de capaciteitsbehoefte voor de toekomst hoger is dan de reeds gecontracteerde capaciteit, is het aan direct aangeslotenen om de benodigde capaciteit te contracteren. Het doel van het wetsartikel alsmede het voorstel is niet om direct aangeslotenen te beschermen tegen de mogelijkheid dat meer capaciteit wordt gecontracteerd dan nodig is.
36. ACM is van mening dat de inschatting van de capaciteitsbehoefte, zowel qua omvang als qua duur behoort tot het domein van de direct aangeslotene. Op basis van zijn inschatting maakt een direct aangeslotene een bedrijfsmatige beslissing wat voor contract wordt aangegaan met de beheerder van het landelijk gastransportnet. Het voorstel maakt dit niet anders. Het is en blijft aan de direct aangeslotene om zichzelf te beschermen tegen het risico dat meer capaciteit wordt gecontracteerd dan nodig is. Het feit dat het voorstel niet voorziet in een (eenmalige) mogelijkheid voor direct aangeslotenen om een in het verleden meerjarig gesloten capaciteitscontract voor exitcapaciteit geheel of gedeeltelijk te ontbinden, acht ACM dan ook niet onredelijk. ACM volgt daarom het verzoek van VEMW en Energie-Nederland niet.

Conclusie

37. ACM is van oordeel dat het voorstel niet in strijd is met de belangen, regels, of de eisen, zoals bedoeld artikel 12f, eerste en tweede lid, van de Gaswet.

5 Conclusie

38. Op grond van het bovenstaande wijzigt ACM de voorwaarden overeenkomstig de in de bijlage bij dit besluit opgenomen tekst.

6 Publicatie

Besluit

39. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Tevens zal dit besluit worden gepubliceerd op de website van ACM, www.acm.nl.
40. Dit besluit treedt in werking op de dag na kennisgeving ervan in de Staatscourant.

Den Haag,
Datum, 12 december 2013

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

w.g.

dr. F.J.H. Don
Bestuurslid

6/8

Tegen dit besluit kunnen belanghebbenden, die op het ontwerpbesluit zienswijzen hebben ingediend, binnen zes weken na bekendmaking beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA, 's-Gravenhage.

Besluit

Bijlage behorende bij het besluit in zaak 13.0274.52 van de Autoriteit Consument en Markt tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet.

De Transportvoorwaarden Gas – LNB worden gewijzigd als volgt:

Na artikel 2.1.2 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

2.1.2a De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** houdt **exitcapaciteit** aan ten behoeve van **exitpunten** die gekoppeld zijn aan de **aansluiting** van een **direct aangeslotene**. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** houdt uitsluitend **exitcapaciteit** aan die gecontracteerd is voor de duur van een jaar of een maand. De **exitcapaciteit** voor een **direct aangeslotene** wordt aangehouden tot uiterlijk één maand voor het aflopen van de al gecontracteerde **exitcapaciteit** op het betreffende **exitpunt**.